

- Könyvjegyek vagy ex librisek általában megadott személyhez vagy intézményhez tartozó képi ábrázolást tartalmaznak megfelelő feliratozással ellátva. Itt hívnam fel a figyelmet a kiváló betűmetsző tehetségére, illetve kalligráfiájára.
- Illusztrációi egyetemes és magyar művelődéstörténeti vonatkozásokat örökítenek meg, több magán- és közgyűjteményben megtalálhatók.

Ezen művek némelyikét kiemelve többször találkozunk átvitt értelmű, filozofikus tartalommal. „A vándor” néhány ecsetvonással megrajzolt alakja a távol-keleti ecsetrajzok stílusában az „útközbeniség és úton lévőség” filozófiáját sugallja. A néhány vonással papírra vetett alakábrázolás valóban bravúros megoldású.

Rajzain az ábrázolt emberek mély humánussal telítődnek. Minden archoz egy külön egyéniség tartozik, külön élet-történettel... Róluk a történelemkönyvek nem emlékeznek meg, de Sajtos Gyula grafikáin a mindennapi élet hőseivé nemesülnek... A grafikák ugyan mementót állítanak nekik, de az audio-vizuális archiválást nem pótolja. A településkutatók, helytörténészek számára mindaz a sok történet és adat – amely például művész-közönség találkozón, riportok formájában be lehet gyűjteni – valóságos aranybánya.

Pár hete készült el az „Amikor a középső utolsó kondu” linómetszetével. A rá jellemző műgond és részletgazdagság jellemzi. Nem elégedett meg bizonyos részletformákkal, így több kisebb részt újrametszett rajta. A harangok közismert sorsa, amikor a háborús időszakban beöntik ágyúnak. Ahogy Francisco Goya háborús grafikáinak felirataként olvasható – „Y esti tambien”, Sajtos Gyula is mondhatja: ezt is láttam!

Feltehetjük a kérdést, mennyiben felelnek meg a mai kor szellemének ezek a grafikák? A balkáni háborúhoz készített vázlata mutatja, hogy továbbra is időszzerű lehet ezeket újból és újból bemutatni.

Sőt a tűzszerészeknek még a békeidők évtizedeiben is adnak munkát a föld alatt vagy folyómederben rozsdásodó aknák.

Feltehetjük azt a kérdést is, mennyiben kapcsolódik az egyetemes művészet áramlataiba Sajtos Gyula művészete? Egy példával válaszolnék. A „Poros utak vándorai” című kép légtornásza madarakkal és repülőekkel vetélkedik a „légtérben”. A mutatványosok világát Watteau-tól Picassón át az egész huszadik században újra és újra feldolgozták nemcsak a képzőművészetben, hanem más művészeti ágakban. A filmművészet neorealista még fekete-fehér eszközökkel ábrázolták őket, de ha ehhez a képhez felidézzük Nino Rota filmzenéjét, már egy későbbi Fellini film jeleneteként is felfoghatnánk ezt a képet. A légi vetélkedő résztvevői: Liberátorok, Junkersek vagy Bückerek? A kompozíció szempontjából mellékesek, de akkori időkben egyáltalán nem volt mindegy.

Am ami igazából dokumentum értékűvé avatja a képet, az a környezet: Krausz-féle nagyvendéglő udvara, ami helyén a mai művelődési ház áll.

Majd mindegyik képről lehetne ugyanennyit mesélni, de ez nem fér bele az időnkbe. Kérem, hogy nézzék meg a kiállítást, fedezzék fel a sok apró részletet! A kiállítás szervezőinek és rendezőinek megköszönve, hogy ez a kiállítás itt létrejöhett, gratulálok a művészeknek! A kiállítást megnyitom!

Ürmös Péter

Csiby Mihály linómetszete, X3, 97×78

ORSZÁGOS TALÁLKOZÓK LISTÁJA

A szegedi csoport fél évszázados működésének megünneplésére létrejött Országos Találkozó alkalmával a kisgrafika ügyének fardhatatlan „motorja” *Rácz Mária* igen fontos kérdést vetett fel. Ugyanis szeretne volna megtudni, hogy a városban ez alkalommal megrendezett összejövetel a gyűjtők hányadik ilyen találkozója volt?

Lapunk, a KISGRAFIKA hű tükre az egyesület életének, így a kérdés megválaszolásához a korábbi számokat kellett átlapozni. Az első tíz országos találkozóról még sorszámukat említve számoltak be a cikkírók. Az összejövetelek „második dekádjában” azonban eltűntek a sorszámok. Ezek időrendjét figyelembe véve, maguktól adódtak a sorszámok. A „Dunamenti országok” találkozóját nem számítjuk ide. Annak nem is volt folytatása. 2001-ben a sárospataki kirándulás Király Zoltán nagyon jó szervezése volt, de ez sem „országos”.

A kutatás eredményét az alábbi összeállítás tartalmazza. Ez útmutatásul szolgál a jövőbeni találkozók sorszámának megadásához.

Sorszám	Időpont	Helyszín	KISGRAFIKA szám – oldal	Megjegyzés
I.	1973. 04. 30.	Cegléd	1973/2 – 22. old.	
II.	1975. 04. 20.	Cegléd	1975/2 – 33.	
III.	1976. 07. 17.	Pécs	1976/2 – 5.	
IV.	1977. 07. 10.	Szeged	1977/2 – 5.	
V.	1978. 07. 1-2.	Debrecen	1978/2-3 – 7.	
VI.	1979. 07. 14-15.	Veszprém	1979/1-2 – 59.	
VII.	1980. 07. 12-13.	Szombathely	1980/1-2 – 1.	
VIII.	1981. 08. 21-22.	Budapest	1981/2-3 – 1	
IX.	1982. 07. 3-4.	Pécs	1982/2-3 – 9.	
X.	1984. 04. 30.	Budapest	1984/3 – 10.	25 éves a KBK
XI.	1985. 08. 24-25.	Ajka	1985/3 – 2.	
XII.	1987. 06. 13.	Tihany	1987/1 – 29.	IX. Kisgr. Biennálé
XIII.	1988. 06. 18-19.	Szeged	1988/3 – 16.	
XIV.	1989. 06.	Budapest	1988/3 – 37.	
			1989/1-2 – 2.	30 éves jubileum
XV.	1994. 09. 24.	Budapest	1994/3 – 16.	
			1994/4 – 16.	35 éves jubileum
XVI.	1996. 08. 17-18.	Budapest	1996/4 – 2.	
XVII.	2001. 01. 20.	Budapest	2001/1 – 2.	Tisztújító
XVIII.	2006. 01. 28.	Budapest	2006/1 – 2.	Tisztújító
XIX.	2009. 04. 18.	Budapest	2009/2 – 2.	50 éves jubileum
XX.	2011. 05. 20-20.	Szeged	2011/2 – 7.	50 éves szegedi KBK

Palásthy Lajos

